Ner 158. ROK 1841. CZWARTEK 15 LIPCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Rozesłanie Apostołów.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Rodosław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie zimna podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
13 6	27" 4''' 117	+ 9° 7	3''' 83	Zaden	Pogoda z Chmurami	
2	4, 590	+ 18, 2	4, 65	Pł Zachodni słaby	,,	Deszcz
10	4, 274	+ 14, 6	5, 48	Wschodni słaby	Pochmurno	Deszcz

Wiadomości krajowe.

— KRAKÓW. —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.
Od dnia 13 do dnia 14 Lipca.

Werner Antoni ob., Raczyński Jan, Pruszak Konstanty ob., Czacki Wiktor hr., Czacka Pelagia hr., Darowski Józef ob., Kraszewski Rajmund, z Polski; — Politalski Jakób ob., Ostrzeszewicz Marya ob., Enzensdorff Karol prezes app., z Galicyi; — Gerlach Gottfrid i Agneszka, Waligórscy, Ronalds Edmund, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Pokorny Józef były porucznik, Tęgoborski tajny radzca, Raczyński Wojciech ob., do Polski; — Paprocki Teodor, Wessel Adam ob., Lewicki Michał i Teodor, Duczyński Jan, Fuchs Ignacy, Zabłocki Wawrzeniec ob., do Galicyi; — Rother Wiktorya ob., Arco Karol hr., Enzensdorff Karol prezes app., do Pruss.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 10 *Lipca.* —

Wypis z protokółu sekretaryatu stanu królestwa Polskiego.

z Bożéj łaski
MY MIKOŁAJ PIERWSZY
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski.
etc. etc. etc.

Uznając stósownem obecne nazwisko guberniii krakowskiéj, w naszém królestwie polskiém zmienić, dla uniknienia tożsamości nazwania z przyległym onéj okręgiem wolnego miasta Krakowa: Mieć chcemy, aby gubernia krakowska, od stolicy swéj Kielc, odtąd nazywała się kielecką.

Dan na statku parowym Newka, dnia 3 (15) czerwca 1841 r.

(podpisano) *Mikołaj.*
przez cesarza i króla
Minister Sekretarz Stanu Ig. *Turkułł.*

Dzień 7 lipca, jako najradośniejsza rocznica urodzin Jego Cesarskiéj Mości, ojca i dobroczyńcy tylu ludów; pod berłem jego zostających, tudzież Jéj Cesarskiéj Wysokości W. xiężniczki Alexandry Mikołajewny, obchodzony był w mieście naszém z jak największą uroczystością. W godzinach rannych odprawione zostały solenne nabożeństwa w kościołach różnych wyznań, napełnionych pobożnym ludem, wznoszącym do przedwiecznego najgorętsze modły o jak najdłuższe i najszczęśliwsze panowanie ukochanego swego monarchy. O godzinie 10 i pół JO. Xiążę warszawski, jenerał-feldmarszałek, namiestnik królestwa polskiego przyjmować raczył, na pokojach zamku powinszowania od władz tak cywilnych, jako i wojskowych; poczém udał się z temiż do soboru św. Trójcy, gdzie przy mnogiem zgromadzeniu ludu, JW. arcybiskup warszawski i Nowogieorgiewski Antoni, celebrował solenne nabożeństwo,

zakończone odśpiewaniem hymnu ś. Ambrożego, przy odgłosie dział cytadelli. O godzinie 4 z południa JO. xiąże warszawski dawał świetny obiad w pałacu łazienkowskim, na który najznakomitsze osoby płci obojéj były zaproszone. Wieczorem było bezpłatne widowisko w wielkim teatrze, zakończone stosowną do okoliczności kantatą. Rzęsiste oświecenie miasta, do późnéj nocy trwające, zakończyło uroczystości dnia tego.

— Paryż 4 Lipca. —

Według *Courier français* porta miała ofiarować Mehmedowi Alemu zarząd Arabią, gdzie jéj władze miejscowe nie są w stanie utrzymać spokojności publicznéj i że z niejakiém prawdopodobieństwém przypuście można, iż vice-król Egiptu nie odrzuci uczynionej mu propozycyi, ile że pod tym pozorem będzie mógł zatrzymać liczną armię, którąby musiał rozbroić według nowego firmanu ograniczającego wojsko paszy do 20,000 ludzi. Zdaniem tego dziennika porta tym sposobem chętnie uwolni się z czasem od Syryi i Kandyi zarządu, który jest dla niej ciężarem i nieobiecuje na przyszłość wielkich korzyści. (G. P. S.)

— Tulon 25 Czerwca. —

Okręt liniowy *Triton* przybył tu wczoraj z Algieru. Aż do dnia 19 w którym to dniu opuścił Algier, nic nowego nie zaszło. Pomiędzy Arabami rozszerza się coraz większe zwątpienie, zdaje się że Abd-el-Kader przyjmie warunki jakie mu podać zechcą, ale sądzą że jenerał Bugeaud nie myśli z nim traktować; przyjmie tylko poddanie się naczelników rozmaitych pokoleń.

Abd-el-Kader stracił wiele ze swego znaczenia u swoich współwyznawców, zamyśla podobno opuścić pokolenia które dotąd przeciw Francuzom walczą i cofnąć się.

— Dnia 27 Czerwca. —

Dywizya stojąca pod dowództwém kapitana liniowego okrętu *Leraj* składająca się z okrętów liniowych *Neptun*, *Montebello* i fregaty *Andromeda* wypłynęła z tąd ku brzegom Afryki. Dywizya ta przeznaczona jest do Tunis. Dywizya de la Susse nie długo ma także nasz port opuścić. (G. W.)

— Londyn 29 Czerwca. —

Wybory w City rozpoczęły się wczoraj i przedwstępne głosowanie przez podniesienie rąk *(show of hands)* podług oświadczenia prezydującego szeryfa wypadło na korzyść wszystkich czterech ministeryalnych kandydatów, lorda John Russel, Sir W. Wood i panów Patison i Crawford; przeciwnicy ich panowie Lyall, Mastermann, Adwood i Pisie, żądali następnie głosowania po szczególe, *(poll)*, co rozpoczęło się dziś z rana o godzinie 9, a o 4 ukończone zostało. Rezultat tego głosowania donoszą dzienniki wieczorne w drugiem wydaniu, naturalnie stosownie do rozmaitéj barwy stronnictw, bardzo jest rozmaity. Pewném zdaje się być tylko wybranie pana Wood (wiga) i pana Lyall (torysa) którym wigowie i torysowie jednozgodnie znakomitą większość przyznają; bezwątpienia z dwóch następnych odznaczających się znakomitą większością głosów, jeden będzie wigiem drugi torysem. Dzienniki ministeryalne zapewniają, że lord Russel będzie wybranym, chociaż torysowie mieszczą go między kandydatami którzy najmniéj głosów otrzymali. Rezultat wyborów urzędownie jutro dopiéro będzie ogłoszony o godzinie drugiéj w południe. — Tymczasowo pierwszy zupełnie ukończony wybór w Southwort wypadł w dniu 28 na korzyść obu kandydatów ministeryalnych, aldermana Humphery i pana Wood, ponieważ nie stanął tam żaden kandydat torysowski. Względem prawdo podobnego rezultatu wyborów na prowincyach, naturalnie niedaje się nic pewnego powiedzieć.

W Portsmouth jeden wyborca pytał się kanclerza skarbu, zkąd pochodzi że w ostatnich czasach, tak wielka liczba torysów znajduje się w izbie niższéj. Kanclerz odpowiedział że to pochodzi od samych wyborców liberalnych, którzy swoich powinności nie wypełniają. Dotychczas wszyscy ministrowie występujący jako kandydaci dobrze są wszędzie przyjmowanemi.

Z Chili donoszą że klejnoty i drogie kamienie świątyni słońca, które w czasach pierwszego podbicia Peru przez mieszkańców zostały ukryte, dla tego aby nie wpadły w ręce hiszpanów, nie dawno pod Cero de Pacco wynalezione zostały. Wartość ich zapewne przesadnie podawaną jest na 180 milionów dolarów. (G. W.)

— Madryt 20 Czerwca. —

Dziś obchodzoną tu była rocznica konstytucyi 1837 r. Wojsko garnizonu i gwardya narodowa stały pod bronią. Królowa przejeżdżała przed szeregami w otwartym powozie. Xiężniczka jéj siostra i margrabina Santa Cruz towarzyszyły jéj. Xiąże Vitoryi jechał po prawéj stronie powozu, po lewéj zaś minister wojny i jenerał kapitan. Za powozem postępowało wielkie mnóstwo oficerów wyższych i sztabu głównego; kończyła orszak eskorta rejenta około 3,000 koni.

— *Rzym* 18 *Czerwca.* —

Układy z Don Miguelem zdawały się przez chwilę przybierać bardzo pomyślny pozór, ale w tém zbiegło się tu z różnych stron wielu jego stronników, którzy zdaje się że skłonili go do zmienienia zdania. Po ostatnich uczynionych mu przedstawieniach, nie długo ma on tu zabawić, i jak słychać chce zamieszkać w Modenie. (G W.)

— *Macao* 30 *Marca.* —

Według pogłoski wojenne okręty angielskie oddaliły się o $\frac{1}{2}$ mili od Kantonu; podobnież anglicy mieli równocześnie z faktoryi flagę zdjąć i miasto opuścić.

Cesarskie kollegium karne w Pekinie ze względu na postępowanie z urzędu złożonego kommissarza Kiszyn następny ogłosiło edykt cesarski: »Kiszyn jeneralny rządzca obu Kwang, robił sobie z praw igraszkę i wprowadził w kraj buntowniczych barbarzyńców. Postępowaniem swojém dopuścił się ciężkich zbrodni zdrady panującego i kraju. Jak tylko wytępiciele t. j. wysłani wielcy mandaryni do Kantonu przybędą, mają mu natychmiast pieczęcie odebrać i wszystkich jego krewnych protokólarnie przesłuchać. Ci z nich, co są męzkiego rodzaju, mają być bezzwłocznie do stolicy odesłani dla ściśléj inkwizycyi, a po osądzeniu oddani karnemu kollegium ulegną surowemu wymiarowi sprawiedliwości. U tych zaś, którzy od buntowniczych barbarzyńców przyjęli skarby lub własność i takowe tajnie swoim przesłali familiom, Fu-Yuen nskuteczni opieczętowanie i nadeśle o tém raport. Wysłani wielcy mandaryni nie powinni mieć żadnego względu, aby nie działali w sprzeczności ustawami i aby się nie dopuścili nie godnéj niewdzięczności względem mojéj łaski cesarskiéj. Oficerowie, którzy są w stanie zwyciężać, mają być przed innymi odznaczeni. „Wszyscy zaś mogą polegać na moim cesarskim sposobie myślenia. Uważajcie to!« (G. P. S.)

Rozmaitości.

EUROPA I CHINY. ZACHÓD I WSCHÓD.
(Ciąg dalszy)

Wziąwszy to za zasadę, rząd powinien, wiernie odbijać te trzy główne żywioły towarzystwa. Władze rządowe powinny być upersonifikowaniem sił socyalnych. Wszelka budowa polityczna, która nie opiera się na duchu familijnym jest wątłą i nie zdolną nic trwałego utworzyć. Na zachodzie zasada familijna jest w sprzeczności z zasadą niemniéj ważną, z zasadą wspólności używania praw politycznych. Przeciwnie Chińczycy potrafili pogodzić te dwie zasady nie przez umowę koślawą i niedołężną, ale przez doskonały związek i co jest dziwném, i co najlepiéj pokazuje do jakiego stopnia ich historya odróżnia się od naszéj, to to, że ten związek odbył się bez walk i wysileń.

Zasada téj wspólności jest u nich zaprowadzona bez żadnych zastrzeżeń. Ich ustawy sprzyjają tylko osobistym zasługom i wszystko poruszają, celem zapewnienia im należytego stopnia w państwie. Wszystko jest tam mądrze urządzone. Pierworodztwo nie jest podstawą następstwa tronu, gdyż cesarz między swemi synami wybiera następcę.

Zasada familijna jest także główną podstawą ich towarzystwa. Żyją w licznych gromadach jak bracia z braćmi, dzieci z rodzicami, co także wzmacnia związki krwi, uprzyjemnia byt ich, i zapewnia wszystkie korzyści ekonomiczne, które za sobą pociągają wszelkie stowarzyszenia.

W Chinach uczucie familijne jest najwyższym kierownikiem wszelkich czynności publicznych, lub prywatnych każdego mieszkańca, zasadą do kar i nagród. Największą odgrywa rolę tak w polityce jak i w życiu prywatném, przez zastósowanie zupełne i doskonałe państwa do familii. To zastósowanie nie jest fikcyą w książkach tylko i na papierze istniejącą, jest to wyznanie polityczne kraju, wyznanie które nie ma różnowierców, to jest factum niezbite, gdyż jestże co bardziéj stałego i rzeczywistego jak uczucie wyryte we wszystkich sercach za każdym krokiem kierujące myślą i postępowaniem człowieka. Uczucie familijne ma najgłówniejsze wcielenie, że tak powiem w rządzie Chińskim, od chwili zawiązania się tego państwa. Chiny całe mają moralne przekonanie, że państwo jest to familia. Jest to rzeczą zadziwiającą, ale przytem i prawdziwą. Z tą pogardą, którą okazujemy dla wszystkiego, co do nas nie jest podobne, możemy uważać to za baśnie, za marzenia i śmiać się z tego jak z jakiego ciężkiego przesądu, lecz nim system Chiński nazwiemy dziwnym i śmiesznym, zapytajmy siebie samych czy nasze polityczne systemata nie zasługują na surowsze zdania. Przed śmianiem się z tych oddalonych ludów weźmy się za puls i z zimną krwią rozbierzmy czy zasługujemy na pośmiewisko, czy tylko na litość? My których wszytkie usiłowania giną nędznie po kilkoletnich doświadczeniach, my którzy nic trwałego założyć, my

którzy nie możemy nawet z pewnością powiedzieć, czém będziemy za lat 10, za 10 miesięcy może.

Niegdyś mieliśmy wiele Chińskich illuzyi, uleczyliśmy się z nich, i cożeśmy na tém zyskali. Niestety, możemy powiedzieć, nie ma Chińczyka któryby nas podsłuchał, nie staliśmy się przez to ani lepszemi, ani szczęśliwszemi. Powtóre, czyż jesteśmy zupełnie tego pewni, żeśmy się uwolnili od tych illuzyi i mistyczności. Ludzie światli a między niemi Benjamin Constant, utrzymywali że pod względem politycznym i socyalnym Europa zbliża się do systemu Chińskiego. (G. W.)

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Doniesienia Urzędowe.

Nro 5,342.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu

W wykonaniu postanowienia Senatu Rządzącego pod dniem 2 lipca roku b. do Nru 3560 wydanego, podaje do wiadomości iż w biórze jego odbywać się będzie licytacya *in minus* przez opieczętowane, to jest sekretne deklarncye na dostawę żywności dla więzniów kryminalnych i aresztantów policyjnych, tudzież chleba dla osób w domu pracy osadzonych, przez lat trzy, to jest od 1 października r. b. 1841 do ostatniego września 1844 trwać mającą. Zapłata za żywienie wraz z chlebem osoby w aresztach kryminalnych i policyjnych ustanawia się za *praetium fisci* po groszy dziewięć, zaś za dostarczony chléb dla osób w domu pracy osadzonych, za każde 2 funty chléba po groszy 4, życzący sobie podjąć się takowej entrepryzy, do której równie starozakonni przypuszczonemi zostają, zechcą w dniu 17 sierpnia r. b. w czasie od godziny 11téj z rana do 1széj popołudniu złożyć na ręce Senatora w Wydziale Spraw Wewnętrz. i Policyi Prezydującego deklaracyą, obejmującą wyszczególnienie stopy odstąpionego procentu, z dołączeniem kwitu sznurowego na złożone do kassy głównej *vadium* w kwocie złp. 2000. Bliższą wiadomość o warunkach entrepryzy powziąść będzie można w powyż rzeczoném biórze.

Kraków d. 10 lipca 1841 r.

Senator Prezydujący
J. Księżarski.

(1r.) Za Referendarza *Rajski.*

Nro 5,142.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Na skutek podania P. Witta Hr. Żelińskiego pełnomocnika sukcessorów X. Kaspra Małeckiego w Galicyi C. Austryackiéj zamieszkałych, w przedmiocie wydania procentów od kapitałów przez tegoż X. Małeckiego na rzecz tychże sukcessorów legowanych wniesionego, Wydział Spraw Wewnętrznych mając na uwadze, iż niektórzy z sukcessorów mający prawo do funduszu przez wspomnianego X. Kaspra Małeckiego testamentem ustanowionego, zamieszkanie mają w M. Krakowie i J. O., wzywa ich przeto aby w terminie miesiąca jednego od daty ogłoszenia pierwszego rachując, zgłosili się z stósownemi dowodami po odbiór należytości im przypadających, w przeciwnym bowiem razie, straty jakie poniosą, sami sobie przypiszą.

Kraków d. 1 lipca 1841 r.

Senator prezydujący,
J. Księżarski.

(2r.) Za Referendarza *Rajski.*

LOTERYA KRAJOWA.

W 950 ciągnieniu dnia 14 Lipca 1841 roku w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące numera:

20. — 12. — 6. — 14. — 35.

Przyszłe ciągnienie 951 przypada dnia 21 Lipca 1841 r.

Doniesienie prywatne.

W Tenczynku w Wolnym Okręgu, jest do sprzedania z wolnej ręki buhaj dwóch letni, osoby życzące sobie nabyć tegoż, zechcą się zgłosić u piwowara w tymże miejscu. (1r.)